ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

13. října 2011 *

Ve spojených věcech C-463/10 P a C-475/10 P,

jejichž předmětem jsou dva opravné prostředky na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podané 24. a 27. září 2010,

Deutsche Post AG, se sídlem v Bonnu (Německo), zastoupená J. Sedemundem a T. Lübbigem, Rechtsanwälte,

a

Spolková republika Německo, zastoupená T. Henzem, J. Möllerem a N. Graf Vitzthumem, jako zmocněnci,

navrhovatelky,

další účastnice řízení:

Evropská komise, zastoupená B. Martenczukem a T. Maxian Ruschem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts (zpravodaj), předseda senátu, J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a D. Šváby, soudci,

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. května 2011,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. června 2011,

vydává tento

Rozsudek

1 Ve svých kasačních opravných prostředcích společnost Deutsche Post AG (dále jen „Deutsche Post“) a Spolková republika Německo navrhují zrušit usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 14. července 2010, Deutsche Post v. Komise (T-570/08) a Německo v. Komise (T-571/08, dále společně jen „napadená usnesení“), kterými

Tribunál konstatoval nepřípustnost jejich žalob na neplatnost rozhodnutí Komise ze dne 30. října 2008, jímž si Komise v řízení o státní podpoře ve prospěch společnosti Deutsche Post vyžádala od Spolkové republiky Německo poskytnutí informací (dále jen „sporný akt“).

Právní rámec

2 Článek 2 odst. 2 nařízení Rady č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [108 SFEU] (Úř. věst. L 83, 1999, s. 1, Zvl. vyd. 08/01, s. 339), zakládá povinnost členského státu, který Komisi oznámí plán na poskytnutí nové podpory, poskytnout ve svém oznámení „všechny nezbytné informace, aby Komisi umožnil přijmout rozhodnutí podle článků 4 a 7.“

3 Článek 5 nařízení č. 659/1999 stanoví:

„1. Považuje-li Komise informace týkající se opatření oznámeného podle článku 2, které jí poskytne dotyčný členský stát, za neúplné, požádá o všechny nezbytné dodatečné informace. […].

2. Neposkytne-li dotyčný členský stát Komisi požadované informace ve lhůtě stanovené Komisí, nebo poskytne-li neúplné informace, Komise zašle upomínku poskytující přiměřenou dodatečnou lhůtu pro poskytnutí požadovaných informací.

3. Oznámení se považuje za vzaté zpět, pokud není požadovaná informace poskytnuta během předepsané lhůty […].“

4 Článek 10 nařízení č. 659/1999 stanoví:

„1. Pokud má Komise k dispozici informace týkající se údajné protiprávní podpory, přezkoumá je bezodkladně bez ohledu na jejich zdroj.

2. V případě nutnosti si Komise vyžádá informace od dotyčného členského státu. Ustanovení čl. 2 odst. 2 a čl. 5 odst. 1 a 2 se použijí přiměřeně.

3. Pokud navzdory upomínce podle čl. 5 odst. 2 dotyčný členský stát neposkytne požadované informace ve lhůtě předepsané Komisí nebo pokud poskytne neúplné informace, Komise si rozhodnutím vyžádá poskytnutí informací (dále jen ‚příkaz k poskytnutí informací‘). Rozhodnutí blíže určí, které informace jsou požadovány, a předepíše přiměřenou lhůtu, ve které mají být poskytnuty.“

5 Článek 13 odst. 1 nařízení č. 659/1999 stanoví:

„Přezkoumání možné protiprávní podpory je zakončeno přijetím rozhodnutí podle čl. 4 odst. 2, 3 nebo 4. V případě rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení je přezkoumání zakončeno přijetím rozhodnutí podle článku 7. Nesplní-li členský stát příkaz k poskytnutí informací, je rozhodnutí přijato na základě dostupných informací.“

6 Článek 18 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1, Zvl. vyd. 08/02, s. 205) stanoví, že „[p]okud Komise požaduje od podniků nebo sdružení podniků informace na základě rozhodnutí, musí uvést […] právo na přezkoumání rozhodnutí Soudním dvorem".

Skutečnosti předcházející sporu

7 Komise dne 12. září 2007 zahájila formální vyšetřovací řízení ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES ohledně státní podpory ve prospěch společnosti Deutsche Post AG [C 36/2007 (ex NN 25/2007)]. Shrnutí tohoto rozhodnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* (C 245, s. 21).

8 Komise dne 17. července 2008 předala Spolkové republice Německo žádost o informace v podobě dotazníku o nákladech a výnosech společnosti Deutsche Post za období od roku 1989 do roku 2007. Ve dnech 12. a 21. srpna 2008 Komise tomuto státu zaslala upomínku, v níž ho opětně žádala o předání požadovaných informací.

9 Spolková republika Německo ve svých odpovědích ze dne 5. a 14. srpna a 29. září 2008 potvrdila, že údaje o produktech a ceníku společnosti Deutsche Post za období po roce 1995 odmítá předat. Tvrdila zejména, že Komise se podle ní musí při přezkumu omezit na období od roku 1989 do roku 1994 a že k odpovědi na uvedený dotazník by bylo třeba nepřiměřené časové investice a práce.

10 Komise si sporným aktem od Spolkové republiky Německo na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 vyžádala poskytnutí všech informací nezbytných k zodpovězení předmětného dotazníku, a to ve lhůtě do dvaceti dní. Komise dodala, že pokud německé orgány přes tuto výzvu požadované informace ve stanovené lhůtě neposkytnou, rozhodne na základě dostupných informací v souladu s čl. 13 odst. 1 nařízení č. 659/1999.

Řízení před Tribunálem a napadená usnesení

11 Návrhy došlými kanceláři Tribunálu dne 22. prosince 2008 jak společnost Deutsche Post (Věc T-570/08), tak Spolková republika Německo (věc T-571/08) podaly žalobu znějící na neplatnost sporného aktu.

12 Samostatným podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 19. března 2009 Komise v obou věcech vznesla námitku nepřípustnosti na základě čl. 114 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu. Tribunál této námitce vyhověl a rozhodl, že sporný akt není napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU.

13 V bodech 24 až 26 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodech 22 až 25 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise tak Tribunál uvádí, že pro účely určení toho, zda je akt napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU, je třeba vycházet z jeho obsahu, a nikoli z jeho formy, a dále uvádí, že mezitímní opatření, jež slouží k přípravě konečného rozhodnutí a nevyvolává právní účinky, nemůže být předmětem žaloby na neplatnost. Tribunál pro tyto účely poukazuje zejména na rozsudek Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1981, IBM v. Komise (60/81, Recueil,

s. 2639, body 9 a 10), jakož i na rozsudek ze dne 17. července 2008, Athinaïki Techniki v. Komise (C-521/06 P, Sb. rozh. s. I-5829, bod 46).

14 Pokud jde o účinky sporného aktu, Tribunál v bodech 29 a 30 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodech 28 a 29 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise zdůrazňuje, že pro případ, že členský stát příkazu poskytnout informace nevyhoví, není stanovena žádná sankce. Cílem takového příkazu je podle Tribunálu dodržení zásady kontradiktornosti.

15 Tribunál v bodech 31 a 32 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodech 30 a 31 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise uvádí, že v rámci správního řízení o přezkumu dotčeného opatření podpory sporný akt stojí mezi rozhodnutím o zahájení formálního vyšetřovacího řízení a konečným rozhodnutím. Sporný akt podle Tribunálu nepředurčuje konečné rozhodnutí Komise, jelikož Komise může v této fázi stále dospět k závěru o neexistenci státní podpory, o její slučitelnosti, nebo o neslučitelnosti se společným trhem. Podle Tribunálu z toho vyplývá, že sporný akt je mezitímním opatřením, jež slouží k přípravě konečného rozhodnutí Komise.

16 Tribunál v bodě 36 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodě 35 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise v rámci odpovědi na argument společnosti Deutsche Post a Spolkové republiky Německo, které s odkazem na judikaturu týkající se přípustnosti žaloby proti rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení podle čl. 88 odst. 2 ES (viz rozsudek ze dne 9. října 2001, Itálie v. Komise, C-400/99, Recueil, s. I-7303) tvrdily, že mezitímní povaha aktu nutně neznamená, že ho nelze napadnout, dospěl k závěru, že účinky takového rozhodnutí o zahájení řízení a účinky sporného aktu nelze srovnávat.

17 Co se týče namítaného zhoršení procesního postavení společnosti Deutsche Post a Spolkové republiky Německo v případě nerespektování sporného aktu, Tribunál v bodě 42 napadených ustanovení konstatuje, že k tomu, že budou dotčené osoby zbaveny možnosti zpochybnit mezery ve skutkovém základu konečného rozhodnutí, může vést nikoli sporný akt jako takový, ale odmítnutí německých orgánů poskytnout Komisi informace v něm obsažené. Pokud jsou německé orgány toho názoru, že informace požadované Komisí nejsou potřebné k prokázání skutečností, či pokud jsou požadovaná zjištění příliš nákladná v poměru k očekávanému výsledku, mohou se podle Tribunálu rozhodnout příkaz neuposlechnout.

18 Tribunál v bodě 46 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodě 45 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise dospívá k závěru, že sporný akt není napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU.

Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

Věc Deutsche Post v. Komise (C-463/10 P)

19 Společnost Deutsche Post navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil výše uvedené usnesení Deutsche Post v. Komise,

– zrušil sporný akt a

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

20 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek a

– uložil společnosti Deutsche Post náhradu nákladů řízení.

Věc Německo v. Komise (C-475/10 P)

21 Spolková republika Německo navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil výše uvedené usnesení Německo v. Komise a

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

22 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek a

– uložil Spolkové republice Německo náhradu nákladů řízení.

23 Usnesením ze dne 15. prosince 2010 předseda Soudního dvora rozhodl o spojení věcí C-463/10 P a C-475/10 P pro účely ústní části řízení, jakož i rozsudku.

Ke kasačním opravným prostředkům

24 Společnost Deutsche Post a Spolková republika Německo na podporu svých kasačních opravných prostředků tvrdí, že Tribunál se při výkladu pojmu „napadnutelný akt" ve smyslu článku 263 SFEU v napadených usneseních dopustil na několika místech nesprávného právního posouzení. Za tímto účelem uplatňují pět důvodů. První důvod vychází z porušení článku 288 SFEU, druhý z nerespektování judikatury, podle níž přípravné akty mohou být v oblasti státních podpor akty napadnutelnými, třetí z pominutí právních účinků příkazu poskytnout informace, čtvrtý z porušení zásady účinné soudní ochrany a konečně pátý z nerespektování rozdělení pravomocí mezi Komisi a členské státy na základě článků 107 a 108 SFEU.

25 Vzhledem k tomu, že první čtyři žalobní důvody spolu úzce souvisejí, je třeba je zkoumat společně.

Argumentace účastnic řízení

26 Spolková republika Německo i společnost Deutsche Post tvrdí, že čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 Komisi výslovně zmocňuje k přijetí formálního rozhodnutí. Na základě čl. 288 SFEU je podle nich takové rozhodnutí závazné, takže je přirozeně napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU. Tím, že k formě sporného aktu

nijak nepřihlédl, se podle nich Tribunál v bodě 26 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodě 25 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise a dopustil nesprávného právního posouzení.

27 Okolnost, že sporný akt je v rámci řízení o přezkumu státní podpory mezitímním opatřením, podle Spolkové republiky Německo nebrání tomu, aby byl měl povahu napadnutelného aktu. Skutečnost, že lze napadnout konečné rozhodnutí, totiž podle ní není dostatečnou zárukou ochrany zájmů dotčených stran.

28 Navrhovatelky dále tvrdí, že příkaz poskytnout informace na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 – bez ohledu na formu sporného aktu a na rozdíl od toho, co tvrdí Tribunál v bodě 46 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise a v bodě 45 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise – vyvolává závazné právní účinky přímo vůči dotčenému členskému státu a podniku. Podle Spolkové republiky Německo se správní řízení v oblasti státních podpor takovým rozhodnutím uzavírá, jelikož Komisi umožňuje rozhodnout na základě informací obsažených ve spise, pokud se dotčený členský stát uvedenému příkazu nepodrobil. Členský stát, který povinnost vyplývající z čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 ve spojení s článkem 288 SFEU a čl. 4 odst. 3 SEU nesplní, navíc podle ní může čelit řízení pro nesplnění povinnosti podle článku 258 SFEU.

29 Komise namítá, že akty nebo rozhodnutími, proti kterým lze podat žalobu na neplatnost ve smyslu článku 263 SFEU, jsou podle ustálené judikatury opatřeními s právně závaznými účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce a která podstatným způsobem mění jeho právní postavení (viz zejména výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 9; ze dne 5. října 1999, Nizozemsko v. Komise, C-308/95, Recueil, s. I-6513,

bod 26; ze dne 6. dubna 2000, Španělsko v. Komise, C-443/97, Recueil, s. I-2415, bod 27; ze dne 22. června 2000, Nizozemsko v. Komise, C-147/96, Recueil, s. I-4723, bod 25, jakož i ze dne 12. září 2006, Reynolds Tobacco a další v. Komise, C-131/03 P, Sb. rozh. s. I-7795, bod 54). „Rozhodnutí" ve smyslu článku 288 SFEU podle Komise takové účinky nutně nevyvolává. Povahu napadnutelného aktu podle ní určuje nikoli forma daného aktu či rozhodnutí, ale jeho obsah. Žalobu na neplatnost vůči rozhodnutí ve smyslu článku 288 SFEU nebo vůči aktu v jiné formě lze proto podle Komise podat pouze tehdy, pokud má toto rozhodnutí či akt právní účinky ve vztahu ke třetím stranám.

30 Tribunál proto podle Komise správně rozhodl, že sporný akt nevyvolává závazné právní účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobkyň.

31 Komise za tímto účelem vysvětluje, že v rámci řízení v oblasti státních podpor mají členské státy na základě čl. 4 odst. 3 SEU povinnost předat Komisi veškeré informace, které tato potřebuje k rozhodnutí o existenci či neexistenci státní podpory a její slučitelnosti s vnitřním trhem. Povinnost členského státu poskytnout Komisi požadované informace tak podle ní vyplývá spíše z čl. 4 odst. 3 SEU než z příkazu poskytnout informace.

32 Příkaz poskytnout informace podle Komise slouží v rámci správního řízení k tomu, aby byla dodržena zásada kontradiktornosti. Podle Komise má členský stát po žádosti o informace a po upomínce podle čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 ve spojení s čl. 5 odst. 2 tohoto nařízení poslední příležitost poskytnout požadované informace před tím, než Komise vydá rozhodnutí na základě informací, které má k dispozici.

33 Komise uvádí, že v právu státních podpor na rozdíl od oblasti kartelového práva nedisponuje před přijetím konečného rozhodnutí vyšetřovací pravomocí. Bez loajální spolupráce členských států tedy Komise nemůže objasnit skutkový stav. Možnost rozhodnout na základě dostupných informací Komisi nedává příkaz informace poskytnout, ale odmítnutí členského státu tomuto příkazu vyhovět. Pouhá okolnost, že Komise usoudí, že má dostatečné informace a přestane s jejich vyhledáváním, podle ní ostatně nevyvolává žádné právní účinky. Takové právní účinky naopak vyvolává právní posouzení těchto skutečností, které musí Komise provést v konečném rozhodnutí. Podle Komise je proto příkaz poskytnout informace pouze přípravným aktem, který nemá dopad na právní postavení dotčeného členského státu.

34 Komise dodává, že dostatečná soudní ochrana navrhovatelek je zaručena tím, že mohou podat žalobu na neplatnost vůči konečnému rozhodnutí o slučitelnosti podpory s vnitřním trhem. Případné protiprávnosti přípravných aktů se totiž podle Komise lze dovolávat na podporu žaloby proti konečnému aktu, jehož jsou fází přípravy (výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 12).

35 Komise konečně trvá na tom, že s nerespektováním příkazu poskytnout informace není spojena žádná sankce. Tím, že členský stát příkazu nevyhoví, podle ní implicitně naznačuje, že Komise má k dispozici úplné informace a může na jejich základě vydat své rozhodnutí. Pouhá možnost, že by proti tomuto členskému státu mohlo být zahájeno řízení pro nesplnění povinnosti, podle Komise není sankcí a nemohou jí být dotčeny ani zájmy uvedeného státu. Řízení pro nesplnění povinnosti lze podle ní zahájit i bez vydání příkazu poskytnout informace, jelikož povinnost předat Komisi veškeré informace, které tato potřebuje k rozhodnutí o existenci, či neexistenci státní podpory a její slučitelnosti s vnitřním trhem, mají členské státy na základě čl. 4 odst. 3 SEU.

Zájmy členského státu navíc podle ní budou dotčeny pouze tehdy, pokud se Komise rozhodne členský stát za porušení smlouvy skutečně stíhat.

Závěry Soudního dvora

36 Z ustálené judikatury blíže popsané v rámci žalob na neplatnost podaných členskými státy či orgány vyplývá, že za napadnutelné akty ve smyslu článku 263 SFEU se považují všechna opatření přijímaná orgány v jakékoliv formě, jejichž účelem je vyvolat závazné právní účinky (viz zejména rozsudek ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada, zvaný „AETR", 22/70, Recueil, s. 263, bod 42; ze dne 2. března 1994, Parlament v. Rada, C-316/91, Recueil, s. I-625, bod 8; výše uvedený rozsudek Španělsko v. Komise, bod 27; rozsudek ze dne 24. listopadu 2005, Itálie v. Komise, C-138/03, C-324/03 a C-431/03, Sb. rozh. s. I-10043, bod 32; ze dne 1. prosince 2005, Itálie v. Komise, C-301/03, Sb. rozh. s. I-10217, bod 19, jakož i ze dne 1. října 2009, Komise v. Rada, C-370/07, Sb. rozh. s. I-8917, bod 42). Z judikatury kromě toho plyne, že členský stát jakožto navrhovatel ve věci C-475/10 P může podat žalobu na neplatnost proti aktu vyvolávajícímu závazné právní účinky, aniž musí prokazovat právní zájem na jejím podání (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 26. března 1987, Komise v. Rada, 45/86, Recueil, s. 1493, bod 3, a výše uvedený rozsudek ze dne 1. října 2009, Komise v. Rada, bod 16).

37 Soudní dvůr v případech, kdy žalobu na neplatnost proti aktu přijatému orgánem podává fyzická či právnická osoba, opakovaně rozhodl, že tato žalobu lze podat pouze tehdy, pokud se závazné právní účinky mohou dotknout zájmů žalobce tak, že podstatným způsobem změní jeho právní postavení (viz zejména výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 9; Athinaïki Techniki v. Komise, bod 29, a rozsudek ze dne 18. listopadu 2010, NDSHT v. Komise, C-322/09 P, Sb. rozh. s. I-11911, bod 45).

38 Je však třeba zdůraznit, že judikatura citovaná v předchozím bodě se vyvinula v rámci žalob, které k soudu Unie podaly fyzické a právnické osoby proti aktům, které jim byly určeny. Podá-li neprivilegovaný žalobce – jako ve věci, v níž bylo vydáno výše uvedené usnesení Deutsche Post v. Komise – žalobu na neplatnost proti aktu, jenž mu není určen, pak se požadavek, že se závazné právní účinky napadeného opatření musí dotýkat zájmů žalobce tak, že podstatným způsobem změní jeho právní postavení, překrývá s podmínkami stanovenými v článku 263 čtvrtém pododstavci SFEU.

39 Rovněž je třeba konstatovat, že Tribunál v napadených usneseních vyhověl námitce nepřípustnosti vznesené Komisí, když konstatoval, že sporný akt není napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU.

40 Pro účely posouzení toho, zda se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v těchto usneseních rozhodl, že příkaz poskytnout informace vydaný na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999, nemůže být předmětem žaloby na neplatnost, je tedy s ohledem na judikaturu citovanou v bodě 36 tohoto rozsudku nutno přezkoumat, zda je takový příkaz aktem, jehož účelem je vyvolat závazné právní účinky.

41 V této souvislosti je třeba připomenout, že článek 10 nařízení č. 659/1999 zakotvuje dvoufázové řízení, které má Komisi umožnit získat od dotčeného členského státu potřebné informace ohledně údajné protiprávní podpory, aby tento orgán mohl posoudit povahu opatření a jeho slučitelnost s vnitřním trhem.

42 Pokud jde o první fázi, čl. 10 odst. 2 nařízení č. 659/1999 stanoví, že Komise může dotčený členský stát požádat o poskytnutí informací ohledně údajné protiprávní podpory.

43 Neposkytne-li členský stát požadované informace v předepsané lhůtě navzdory jemu adresované upomínce, Komise si ve druhé fázi v souladu s čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 „rozhodnutím vyžádá poskytnutí informací". Druhá fáze řízení se tudíž vyznačuje vydáním „rozhodnutí" Komise ve smyslu článku 288 SFEU, což tento orgán ostatně nezpochybňuje.

44 Podle článku 288 SFEU je přitom rozhodnutí „závazné v celém rozsahu". Poněvadž unijní zákonodárce stanovil, že příkaz poskytnout informace má formu rozhodnutí, projevil tím vůli dát takovému aktu závaznou povahu.

45 Z výše uvedeného vyplývá, že účelem rozhodnutí vydaného na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 je vyvolat závazné právní účinky ve smyslu judikatury citované v bodě 36 tohoto rozsudku, takže je toto rozhodnutí napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU.

46 Výše uvedenou analýzu podporuje judikatura týkající se rozhodnutí vyžádat si informace na základě článku 11 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), který podobně jako článek 10 nařízení č. 659/1999 zakotvuje dvoufázové řízení, kde druhá fáze zahrnuje vydání rozhodnutí Komise, které může být předmětem žaloby na neplatnost (viz rozsudky ze dne 26. června 1980, National Panasonic v. Komise, 136/79, Recueil, s. 2033, a ze dne 18. října 1989, Orkem v. Komise, 374/87, Recueil, s. 3283). Z ustanovení čl. 18 odst. 3 nařízení č. 1/2003 stejně tak jednoznačně vyplývá, že žádost o informace ve formě rozhodnutí je napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU

47 Judikatura citovaná Tribunálem v napadených usneseních, podle níž je třeba pro účely posouzení závaznosti aktu vycházet z jeho obsahu, a nikoli jeho formy, na této analýze nic nemění.

48 Na rozdíl od tvrzení Komise navíc absence sankce stanovené nařízením č. 659/1999 pro případy, že členský stát příkazu poskytnout informace nevyhoví, není pro účely posouzení, zda může být akt předmětem žaloby na neplatnost, rozhodující skutečností.

49 Tribunál se dopustil nesprávného posouzení i tím, že v bodech 31, 32 a 46 výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise, jakož i v bodech 30, 31 a 45 výše uvedeného usnesení Německo v. Komise rozhodl, že sporný akt není ve smyslu judikatury napadnutelným aktem, poněvadž má přípravnou povahu.

50 V této souvislosti je třeba připomenout, že mezitímní opatření, která slouží k přípravě konečného rozhodnutí, sice v zásadě nejsou akty, které mohou být předmětem žaloby na neplatnost (viz výše uvedené rozsudky IBM v. Komise, bod 10; Athinaïki Techniki v. Komise, bod 42, a rozsudek ze dne 26. ledna 2010, Internationaler Hilfsfonds v. Komise, C-362/08 P, Sb. rozh. s. I-669, bod 52). Mezitímními akty, které mohou být předmětem žaloby, jsou především akty, které vyjadřují mezitímní stanovisko orgánu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 20; rozsudek ze dne 14. března 1990, Nashua Corporation a další v. Komise a Rada, C-133/87 a C-150/87, Recueil, s. I-719, body 8 až 10; ze dne 18. března 1997, Guérin automobiles v. Komise, C-282/95 P, Recueil, s. I-1503, bod 34, jakož i ze dne 22. června 2000, Nizozemsko v. Komise, C-147/96, Recueil, s. I-4723, bod 35).

51 Podání žaloby na neplatnost vůči aktům vyjadřujícím mezitímní stanovisko Komise by totiž unijní soud mohlo vést k posuzování otázek, ke kterým ještě dotčený orgán neměl příležitost se vyslovit, a mohlo by tak vést k předjímání diskuse o meritu věci a k riziku směšování jednotlivých fází správních a soudních řízení. Připustit podání takové žaloby by tudíž bylo v rozporu se systémem rozdělení pravomocí mezi Komisi a unijní soudy a s prostředky nápravy zakotvenými smlouvou, jakož i s požadavky na řádný výkon spravedlnosti a řádný průběh správního řízení Komise (viz výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 20).

52 V projednávané věci však žaloba na neplatnost proti spornému aktu, kterým si Komise od německých orgánů vyžádala informace o nákladech a výnosech společnosti Deutsche Post za období od roku 1989 do roku 2007, riziko směšování jednotlivých fází správních a soudních řízení nevyvolává (výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 20). Taková žaloba na neplatnost by totiž neměla unijní soud vést k tomu, aby se vyslovil k existenci státní podpory či její možné slučitelnosti s vnitřním trhem.

53 Z judikatury rovněž vyplývá, že mezitímní akt nemůže být předmětem žaloby také tehdy, když je konstatováno, že lze jeho protiprávnost uplatnit na podporu žaloby proti konečnému rozhodnutí, jehož je přípravnou fází. Za takových podmínek poskytuje žaloba proti rozhodnutí, kterým se končí řízení, záruku dostatečné soudní ochrany (viz výše uvedený rozsudek IBM v. Komise, bod 12; rozsudek ze dne 24. června 1986, AKZO Chemie a AKZO Chemie UK v. Komise, 53/85, Recueil, s. 1965, bod 19; jakož i výše uvedený rozsudek ze dne 9. října 2001, Itálie v. Komise, bod 63).

54 Pokud však tato poslední podmínka není splněna, mezitímní akt – bez ohledu na to, zda vyjadřuje mezitímní stanovisko dotčeného orgánu – bude považován za akt, který vyvolává samostatné právní účinky, a tudíž ho musí být možné napadnout žalobou

na neplatnost (viz výše uvedený rozsudek AKZO Chemie a AKZO Chemie UK v. Komise, bod 20; rozsudek ze dne 28. listopadu 1991, BEUC v. Komise, C-170/89, Recueil, s. I-5709, bod y 9 až 11; ze dne 16. června 1994, SFEI a další v. Komise, C-39/93 P, Recueil, s. I-2681, bod 28; výše uvedený rozsudek ze dne 9. října 2001, Itálie v. Komise, body 57 až 68, jakož i výše uvedený rozsudek Athinaïki Techniki/Commission, bod 54).

55 V projednávané věci je nutno konstatovat, že příkaz poskytnout informace vydaný na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 vyvolává samostatné právní účinky.

56 Žaloba podaná proti rozhodnutí, kterým se končí řízení o údajné státní podpoře ve prospěch společnosti Deutsche Post, totiž žalobkyním nemůže poskytnout záruku dostatečné soudní ochrany.

57 K tomuto je třeba uvést, že i kdyby byl příkaz nepřiměřený v tom, že požadované informace nejsou pro posouzení státního opatření s ohledem na články 107 a 108 SFEU relevantní, jak tvrdí navrhovatelky v projednávaných věcech, nemohla by být protiprávností mezitímního aktu dotčena legalita konečného rozhodnutí Komise, jelikož posledně uvedené rozhodnutí se nebude zakládat na informacích získaných v odpovědi na uvedený příkaz.

58 Dále je třeba uvést, že vyžádá-li si Komise příkazem na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 od členského státu požadované informace, vydá „rozhodnutí" ve smyslu článku 288 SFEU. Z toho plyne, že odmítnutí dotčeného členského státu takovému

příkazu vyhovět je nesplněním povinnosti, které jsou mu uloženy na základě Smluv ve smyslu článku 258 SFEU.

59 Členský stát, kterému je určeno takové rozhodnutí, jako je příkaz poskytnout informace, však nemůže jeho údajnou protiprávností odůvodňovat v rámci řízení pro nesplnění povinnosti to, že mu nevyhověl. Jakékoli zpochybnění legality takového příkazu je totiž třeba provést v rámci odlišného řízení, a to v rámci žaloby na neplatnost podle článku 263 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. března 2001, Komise v. Francie, C-261/99, Recueil, s. I-2537, bod 18, a ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko, C-419/06, bod 52).

60 Účinky případné protiprávnosti mezitímního aktu tedy nelze vyrušit žalobou podanou proti konečnému rozhodnutí. Konstatovat ve vztahu k členskému státu, který nereagoval na příkaz poskytnout informace, že nebyly splněny povinnosti vyplývající z čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999, totiž lze nezávisle na výsledku případné žaloby na neplatnost podané proti konečnému rozhodnutí.

61 Argument Komise, že možnost podat žalobu na neplatnost proti rozhodnutí vydanému na základě čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999 by vedla k tomu, že členský stát, který na žádost o informace týkající se jak oznámené, tak neoznámené podpory odmítne odpovědět, bude v případě neoznámené podpory požívat rozsáhlejší soudní ochrany, musí být odmítnut.

62 V této souvislosti je třeba připomenout, že čl. 5 odst. 3 nařízení č. 659/1999 stanoví, že neposkytne-li dotčený členský stát po obdržení upomínky informace, které Komise požaduje v žádosti o informace ohledně oznámené podpory, nebo poskytne-li

informace neúplné, bude oznámení považováno za vzaté zpět. Zpětvzetí oznámení za těchto podmínek znamená, že je tuto podporu nutno považovat za podporu neoznámenou, takže odmítnutí dotčeného členského státu poskytnout požadované informace vede jak v případě podpory původně oznámené, tak v případě podpory, která nikdy oznámena nebyla, k přijetí napadnutelného aktu, tj. „rozhodnutí" ve smyslu čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999.

63 Z toho plyne, že Tribunál se dopustil právního pochybení, když rozhodl, že sporný akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost. Za těchto podmínek je třeba prvnímu a čtvrtému důvodu vyhovět, aniž je třeba zkoumat pátý důvod.

64 Ve věci C-463/10 P však Komise Soudní dvůr žádá, aby v případě, že rozhodne, že sporný akt je napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU, přistoupil v případě výše uvedeného usnesení Deutsche Post v. Komise k nahrazení odůvodnění v tom smyslu, že žaloba podaná společnost Deutsche Post je nepřípustná, jelikož tento podnik není aktivně legitimován ve smyslu článku 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Komise v námitce nepřípustnosti, kterou v této věci vznesla, totiž tvrdila, že společnost Deutsche Post není sporným aktem bezprostředně ani osobně dotčena.

65 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v souladu s článkem 263 čtvrtým pododstavcem SFEU může fyzická nebo právnická osoba podat žalobu proti rozhodnutí, které je určeno jiné osobě, pouze tehdy, dotýká-li se jí uvedené rozhodnutí bezprostředně a osobně.

66 Pokud jde zaprvé o to, zda je společnost Deutsche Post sporným aktem určeným Spolkové republice Německo bezprostředně dotčena, z ustálené judikatury vyplývá, že tato podmínka vyžaduje splnění dvou kumulativních kritérií, a to aby zaprvé napadené opatření bezprostředně zakládalo následky pro právní postavení jednotlivce a aby zadruhé jeho adresátům pověřeným jeho provedením neponechávalo žádnou volnost uvážení, a naopak aby toto provedení bylo čistě automatické povahy a vyplývalo výlučně z unijní právní úpravy, aniž by bylo třeba použít další zprostředkující předpisy (viz rozsudek ze dne 10. září 2009, Komise v. Ente per le Ville Vesuviane a Ente per le Ville Vesuvian v. Komise, C-445/07 P a C-455/07 P, Sb. rozh. s. I-7993, bod 45 jakož i citovaná judikatura.).

67 Podle Komise není tato podmínka v dané věci splněna, jelikož sporným aktem bylo předání určitých informací vyžadováno pouze po Spolkové republice Německo. Tento příkaz tedy nevedl k přijetí vnitrostátního opatření čistě automatické povahy vyplývajícího výlučně z unijní právní úpravy. Zda se Spolková republika na společnost Detusche Post obrátí či jak přiměje tento podnik k poskytnutí informací, podle Komise záviselo pouze na tomto státu.

68 V projednávané věci je nutno konstatovat, že se sporný akt společnosti Deutsche Post bezprostředně dotýká ve smyslu článku 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

69 Společnost Deutsche Post, která má prospěch z opatření, jehož se informace požadované ve sporném aktu týkají, a která je vlastníkem těchto informací, totiž bude nucena na příkaz poskytnout informace reagovat.

70 Ze samotného sporného aktu dále určitým a úplným způsobem vyplývá obsah požadovaných informací, aniž je v tomto ohledu Spolkové republice Německo ponechána posuzovací pravomoc.

71 Pokud jde o to, zda se napadený akt společnosti Deutsche Post osobně dotýká, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora mohou jiné subjekty než adresáti rozhodnutí tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pouze pokud je toto rozhodnutí zasahuje z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo z důvodu faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát takového rozhodnutí (viz zejména rozsudek ze dne 22. listopadu 2007, Sniace v. Komise, C-260/05 P, Sb. rozh. s. I-10005, bod 53 a citovaná judikatura).

72 Podle Komise není společnost Deutsche Post sporným aktem osobně dotčena, jelikož tento akt nebyl tomuto podniku určen a nezakládá ve vztahu k němu jakoukoli povinnost.

73 V této souvislosti je třeba uvést, že pro posouzení toho, zda je tento podnik uvedeným aktem ve smyslu článku 263 čtvrtého pododstavce SFEU osobně dotčen, není okolnost, že sporný akt není společnosti Deutsche Post určen, relevantní.

74 Dále je nutno konstatovat, že se příkaz poskytnout informace váže k řízení o přezkumu údajné státní podpory ve prospěch společnosti Deutsche Post. Informace požadované ve sporném aktu se týkají pouze společnosti Deutsche Post. Posledně jmenovaná je tedy uvedený aktem osobně dotčena ve smyslu judikatury citované v bodě 71 tohoto rozsudku.

75 Jelikož se sporný akt společnosti Deutsche Post bezprostředně a osobně dotýká, není třeba ve věci C-463/10 P přistoupit k nahrazení odůvodnění navrhovanému Komisí.

76 Z výše uvedeného vyplývá, že kasačnímu opravnému prostředku je třeba vyhovět a napadená usnesení zrušit.

K vrácení věcí zpět Tribunálu k rozhodnutí

77 Z článku 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie vyplývá, že je-li kasační opravný prostředek opodstatněný, Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.

78 Soudní dvůr má v obou věcech k dispozici informace nezbytné ke konečnému rozhodnutí o námitce nepřípustnosti vznesené Komisí během řízení v prvním stupni.

79 Uvedená námitka nepřípustnosti založená na tom, že sporný akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost, musí být z důvodů uvedených v bodech 36 až 62 tohoto rozsudku zamítnuta. V rozsahu, v němž se námitka nepřípustnosti vznesená ve věci Deutsche Post v. Komise (T-570/08) zakládá rovněž na tom, že se sporný akt navrhovatelky bezprostředně a osobně nedotýká, musí být z důvodů uvedených v bodech 65 až 75 tohoto rozsudku taktéž zamítnuta.

80 Za okolností v dané věci naopak Soudní dvůr nemůže o meritu žalob podaných společností Deutsche Post a Spolkovou republikou Německo rozhodnout.

81 Za tímto účelem je třeba uvést, že jednání před Tribunálem a jím provedená posouzení se týkala výhradně přípustnosti žalob, jelikož Tribunál námitce nepřípustnosti vznesené Komisí podle článku 114 jednacího řádu Tribunálu v obou věcech vyhověl, aniž se zabýval věcí samou a aniž zahájil ústní část řízení.

82 Věci tedy musí být vráceny Tribunálu, aby rozhodl o návrhových žádáních navrhovatelek znějících na neplatnost sporných aktů.

K nákladům řízení

83 Vzhledem k tomu, že se věci vrací zpět Tribunálu, je třeba rozhodnout o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením o kasačním opravném prostředku později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) Usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 14. července 2010, Deutsche Post v. Komise (T-570/08), a Německo v. Komise (T-571/08) se zrušují.

2) Námitky nepřípustnosti vznesené Evropskou komisí před Tribunálem Evropské unie se zamítají.

3) Věci se vrací zpět Tribunálu Evropské unie, aby rozhodl o návrhových žádáních společnosti Deutsche Post (T-570/08) a Spolkové republiky Německo znějících na neplatnost rozhodnutí Komise ze dne 30. října 2008, kterým se Spolkové republice Německo přikazuje poskytnout informace v řízení o státní podpoře ve prospěch společnosti Deutsche Post AG.

4) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.

Podpisy.